

w ramach projektu badawczego „**Metody analizy językowego obrazu świata w kontekście badań porównawczych**”

Spotkanie warsztatowe EUROJOS-VIII, które odbyło się w dniach 8-10 grudnia 2013 roku w Puławach, było powiązane z realizacją projektu badawczego „Metody analizy JOS w kontekście badań porównawczych” (grant NPRH nr 0132/NPRH2/H12/81/2012, afiliowany w Instytucie Sławistyki PAN pod naukowym kierownictwem prof. Jerzego Bartmińskiego). Warsztaty w całości były finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Spotkanie było zarazem kolejnym (ósmym) spotkaniem, jakie odbyło się w ramach międzynarodowego konwersatorium EUROJOS.

W warsztatach uczestniczyło łącznie 28 osób z 7 krajów: z Białorusi (Białoruski Uniwersytet Państwowy w Mińsku), Niemiec (Uniwersytet Humboldtów w Berlinie), Rosji (Moskiewski Uniwersytet Państwowy w Moskwie oraz Państwowa Akademia Morska im. Admirala Makarowa w Sankt-Petersburgu), Serbii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), ze Słowacji (Uniwersytet im. Konstantyna Filozofa w Nitrze), Ukrainy (Lwowski Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki) oraz Polski (z dziewięciu ośrodków naukowych; były to: Instytut Sławistyki PAN w Warszawie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Opolski, Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu)

Podczas warsztatów odbyły się trzy sesje tematyczne, merytorycznie powiązane z metodologią badań językowo-kulturowego obrazu świata Słowian i ich sąsiadów.

Pierwszą (wprowadzającą) sesję poprowadził prof. Jerzy Bartmiński, który poruszył kwestię struktury planowanych artykułów hasłowych oraz nawiązał do problemu budowania definicji kognitywnej w oparciu o trzy typy danych. Podczas sesji zaprezentowane zostały makiety

artykułów hasłowych konceptów Europa i dom. Kolejna sesja dotyczyła użyteczności korpusów tekstowych w przygotowywanych opracowaniach; poprowadził ją prof. Wojciech Chlebda, który mówił o rodzajach korpusów, ich miejscu wśród innych baz materiałowych oraz o sposobach wyszukiwania interesujących badacza danych w korpusach. Dyskusja dotyczyła w znacznej mierze sposobu wybierania tekstów z korpusu i parametrów, jakie należy przyjąć dla zbudowania bazy tekstowej. Trzecią sesję poświęconą użyteczności badań eksperymentalnych w budowaniu artykułów hasłowych poprowadziła dr Iwona Bielińska-Gardziel, która zaprezentowała raport z badań empirycznych *Język – wartości – polityka*, przygotowany pod naukowym kierunkiem J. Bartmińskiego (wyd. w Lublinie, 2006), omawiając najistotniejsze kwestie związane z przeprowadzeniem oraz podsumowaniem badań ankietowych.

Wszystkim sesjom towarzyszyła ożywiona dyskusja. Obecni na spotkaniu współpracownicy projektu grantowego dzielili się swoimi refleksjami, przedstawiali części swej pracy nad poszczególnymi pojęciami (dom, Europa, praca, wolność, honor, godność, cześć, demokracja), zgłaszali napotkane trudności (np. wątpliwości związane z tłumaczeniem pytania ankiety na poszczególne języki lub dotyczące niejednoznaczności wprowadzanego w pytaniu ankiety dotyczącej europy modyfikatora „prawdziwy”), prezentowali wyniki badań ankietowych przeprowadzonych dla różnych języków. Poruszano problem zasad tworzenia bazy tekstowej (zwracano uwagę m.in. na potrzebę przyjęcia porównywalnych parametrów, np. zakresienia ram czasowych, uwzględnienia różnicowania gatunkowego i dyskursowego tekstów).

Ostatniego dnia odbyły się (równolegle) spotkania pięciu zespołów opracowujących pięć wybranych pojęć (dom, Europa, praca, wolność, honor), podczas których rozmawiano o stopniu zaawansowania opracowań, zgłaszano postulaty, dzielono się wnioskami. Po spotkaniach prowadzący dokonali krótkich podsumowań przebiegu spotkań, przedstawiając najważniejsze wnioski.

Spotkanie podsumował prof. Jerzy Bartmiński, przypominając zamierzenia projektu oraz dzieląc się swoimi refleksjami z odbytych warsztatów, dr Iwona Bielińska-Gardziel zaś w komunikacie końcowym przedstawiła następujące wnioski i postulaty, zgłaszane przez uczestników i zaakceptowane przez kierownictwo grantu.

1. Celem prowadzonych w ramach projektu grantowego prac jest przygotowanie i opublikowanie „Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów” [LASiS]

2. Obiektem badań jest wybrany do analizy koncept, zadaniem badacza zaś jest zdanie sprawy ze sposobu jego rozumienia (konceptualizacji) i sposobu werbalizacji przez członków danej wspólnoty narodowej, z próbą zwięzłego odtworzenia jego „zaplecza historycznego” (korzeni) i ewolucji w czasie.

3. Dla potrzeb prowadzonych prac zostanie przygotowany „Glosariusz terminologiczno-pojęciowy”, który będzie pomocą dla autorów i zapewni zachowanie jednolitości powstających opracowań. Propozycje i zgłoszenia konkretnych terminów, które powinny się w nim znaleźć można nadsyłać do sekretarza projektu grantowego, dr Iwona Bielińskiej-Gardziel, na adres eurojos@ispan.waw.pl do 31 stycznia 2014.

4. Podtrzymujemy ustalenie dotyczące jednego obligatoryjnego, jednolicie brzmiącego pytania ankiety, wspólnego dla wszystkich języków w następującym brzmieniu „*Co wedle ciebie stanowi o istocie prawdziwego X-a*”?

W przypadku niektórych konceptów można zrezygnować z wyrażenia „istota”, natomiast zachowanie modyfikatora „prawdziwy” jest potrzebne, bo wymiana go na „typowy” lub wyzerowanie pociąga znaczące skutki w uzyskiwanych odpowiedziach respondentów. Ponadto każdy autor ma możliwość sformułowania pytań dodatkowych. Badaniem obejmujemy grupę minimum 100 studentów, dbając o zachowanie ilościowej równowagi respondentów pod względem płci oraz kierunków humanistycznych i ścisłych.

5. Dla tworzonych na użytek LASiS baz tekstowych (300 cytatów) postulujemy przyjęcie lat 1989-1991 (rozpad systemu komunistycznego) jako istotnej cezury czasowej, a więc preferencje dla ostatnich 20-25 lat (1989-2014), jednocześnie dopuszczamy pewną elastyczność w przesuwaniu granic czasowych (aż do źródeł, dostępnych dzięki słownikom etymologicznym). Teksty wybieramy w sposób świadomy (nie zaś mechaniczny), kierując się intuicją badacza, dopuszczamy indywidualne podejście. Przyjmujemy zachowanie proporcji 150 + 150, czyli połowę cytatów (150) wybieramy z korpusu języka narodowego (z preferencją dla różnie ideologicznie zorientowanej publicystyki, z uwzględnieniem tekstów artystycznych i potocznych „rozmów bezpośrednich”), kolejne 150 zaś wybieramy wedle intuicji badacza, korzystając z archiwów wysokonakładowych pism (koniecznie uwzględniając zróżnicowane dyskursy).

6. Objętość finalnych wersji artykułu do LASiS to maximum 30 stron (ok. 75 000 znaków ze spacjami, przyjmując wielkość czcionki 12 pt., typ pisma Times New Roman i 1,5 odstępy między wierszami), w proporcjach: 2/3 tekstu przewidziane jest na definicję kognitywną konceptu (wg wzoru makietowego, prezentowanego podczas warsztatów) poprzedzoną wstępem (tzw. „kapsułą”, prezentującą kwintesencję całego opracowania), natomiast 1/3

będzie przedstawieniem profilowania bazowego konceptu w dyskursie / dyskursach. Teksty kultury (np. znaczące filmy) uwzględniamy w części wstępnej. Każdy autor ma prawo przygotować opracowanie we własnym języku narodowym. Na końcowym etapie (w roku 2015) przewidujemy tłumaczenie tekstów zakwalifikowanych do włączenia do „Leksykonu aksjologicznego” na język angielski.

7. W ramach projektu zostanie uruchomiona witryna, w której będą dostępne m.in. pliki zawierające zapis dyskusji z konferencji oraz spotkań warsztatowych, bibliografie poszczególnych opracowań, udostępnione teksty autorskie, zdjęcia ze spotkań.

8. Ze środków grantowych zostanie opłacony dostęp do płatnych archiwów wybranych czasopism. W związku z tym do dr I. Bielińskiej–Gardziel można zgłaszać wybrane tytuły, wraz z podaniem kosztów dostępu.

9. Istnieje możliwość przyjęcia do programu grantowego (i częściowego sfinansowania) pojęć wykraczających poza 5 przewidzianych do opracowania w pierwszej kolejności (np. niepodległość, społeczeństwo, naród, ojczyzna, demokracja). Deklaracje w tej sprawie powinny zostać złożone na ręce sekretarza grantu do 15 lutego 2014.

10. Harmonogram dalszych prac w ramach grantu jest następujący: w roku 2014 przewidujemy dwa spotkania współpracowników – warsztaty poświęcone profilowaniu (20-22 marca 2014) oraz konferencję (w jesieni 2014, termin zostanie ustalony w marcu), podczas której oczekujemy przedstawienia pełnych wersji opracowań (uwzględniających również profilowanie). Miejscem spotkań będzie Ośrodek IUNG w Puławach. Wszystkich autorów prosimy o przygotowanie makiet artykułów hasłowych wybranych pojęć wedle wzorca ustalonego na ostatnich warsztatach i udostępnienie go w wersji elektronicznej przynajmniej tydzień przed marcowym spotkaniem warsztatowym (tj. przed 20 marca 2014). Ostateczne wersje opracowań autorzy są zobowiązani złożyć do końca roku 2014.

Охваченный ужасом, " [Французская карта](#) " Джон мгновенно проснулся.

Не стоило беспокоить их в те последние часы, которые всякий человек хотел бы посвятить подведению итогов.

Podsumowanie spotkania warsztatowego EUROJOS-VIII (w Puławach, 8-10 XII 2013)

Автор: Jerzy Bartmiński, Iwona Bielińska-Gardziel, Wojciech Chlebda
03.01.2014 18:33 - Обновлено 21.04.2014 01:53

И «[Когда падают звезды](#)» и наконец я оставил посещение квартала религиозных заведений.

Солнце «[Плацдарм](#)» уже взошло, но на небе появились тучи.

Каменное Лицо приказал своим людям остановиться.

Первый «[Земля Владимирская](#)» человек верил в их волшебную силу и передвинул стрелы на небе.

```
document.getElementById('8e69d98e5b7o5z8H6nOnQmjfxf').style.display = "none";
```